

Corredor-Matheos, grapejat

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que José Corredor-Matheos (Alcázar de San Juan, 1929) és autor del volum de la “Història de l’art català” dedicat a les avantguardes. No. És autor del volum *La segona meitat del segle XX*. De les seves monografies, el diccionari destaca en primer lloc els estudis dedicats a Leandre Cristòfol (1967), Emília Xargay (1968) i Torres Monsó (1968). No són pas monografies ni estudis, són només articles curts. En contrapartida, s’oblida d’esmentar l’estudi monogràfic *L’escultura de Joan Rebull* (1991). L’article diu també que el llibre de poesia *Un pez que va por el jardín* és del 2008, però és del 2007. Tots aquests nyaps ja apareixen a *Enciclopedia.cat*. Finalment, anota que és Creu de Sant Jordi però deixa de dir que ha rebut la Medalla d’Or al Mèrit Artístic de l’Ajuntament de Barcelona.

Gaudí: una novel·la

Lolita Bosch (*La família del meu pare. Una novel·la*, Editorial Empúries) diu que l’any 1904 “Gaudí va acabar la casa Batlló del passeig de Gràcia”. L’any 1904, Gaudí va començar la reforma total de la casa Batlló, que havia estat construïda el 1877 amb estil convencional per l’arquitecte Emili Sala Cortès. La reforma de la casa Batlló, projectada per Gaudí i enllestida amb la col·laboració dels arquitectes Josep Maria Jujol i Joan Rubió i Bellver, es va acabar el 1906.

Can penja i despenja

Per saber el sentit de “dir fàstics d’algú” –malparlar d’algú– el redactor de l’entrada *fàstic* del DIEC2 ens envia a l’entrada *penjament*, a través de l’expressió “dir penjaments d’algú”. Però el redactor de l’entrada *dir* en discrepa. Pensa que per definir l’expressió “dir-ne de tots colors” n’hi ha prou amb l’expressió “dir molts penjaments d’algú”, sense que calgui anar –no hi remet– a l’entrada *penjament*.

Traduïts del francès, en un volum, els tres estudis sobre els goigs de Dominique de Courcelles

En general, els estudiosos dels goigs han estat bons bibliotecaris, però discrets lectors. En aquest sentit, Dominique de Courcelles constitueix una lectora finíssima i exigent, que s’adona de la importància fonamental dels goigs per a la història del llenguatge religiós, la literatura i l’antropologia. Això opina Ignasi Moreta, l’editor de Fragmenta, el segell que acaba d’aplegar, en un volum de més de 400 pàgines, els estudis de Courcelles sobre els goigs, publicats originàriament en francès.

La paraula de l’àngel. Una aproximació plural als goigs és constituït per la traducció de la major part dels capítols, reordenats per a l’ocasió, dels tres llibres de l’autora, *Les histoires des saints, la prière et la mort en Catalogne, La parole de l’ange, l’écriture et le corps* i *L’écriture dans la pensée de la mort en Catalogne*.

“L’interès d’aquestes històries dels sants i de les pregàries que les reporten –ha escrit Dominique de Courcelles– és considerable, tant des del punt de vista de la història del llenguatge religiós com des del punt de vista de la literatura o de l’antropologia. I és que aquests textos permeten entendre com els homes, en una època determinada i en una societat concreta, conceben les seves relacions individuals i comunitàries amb Déu a través dels sants –aquests herois de la cristiandat–, i com representen el poder del sant i de Déu mitjançant sistemes d’escriptures i d’imatges.”

A Catalunya, diu Ignasi Moreta al pròleg, els goigs no ens serveixen per a saber qui és Déu, però sí per a saber com els homes s’hi han relacionat, perquè des de la fi de l’edat mitjana han estat una manera concreta d’adreçar-se a la divinitat. Aquests cants religiosos de lloança i petició adreçats a Déu per mitjà normalment d’alguna mediació mariana, angèlica o santoral, d’acord amb unes característiques literàries i musicals que els singularitzen entre els diversos gèneres de poesia religiosa popular conreats als territoris de parla catalana, han servit a nombroses generacions per a elevar al cel la seva llista de desigs, diu Moreta.

Dominique de Courcelles, directora de recerca del Centre National de la Recherche Scientifique i membre corresponent de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona i del IEC, és avui àmpliament reconeguda pels seus treballs sobre la mística, especialment la mística hispànica. Al llarg dels anys 80, va passar llargues temporades a Catalunya estudiant els nostres goigs.

La seva metodologia, observa Moreta, va ser, en el camp dels goigs, innovadora i arriscada: va emprar les eines de l’antropologia de la religió, la teoria de la literatura i, fins i tot, la psicoanàlisi, en un àmbit tradicionalment reservat a capellans i historiadors locals.

Courcelles deu el seu interès per Catalunya a la influència de Josep Sebastià Pons i a les seves arrels familiars –per la banda materna– a Solsona.

Lluís Bonada

Dominique de Courcelles, estudiosa dels goigs, des d’una perspectiva que combina diverses disciplines.